

Lieta C-830/19**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2019. gada 15. novembris

Iesniedzējtiesa:*Tribunal de première instance de Namur* (Beļģija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2019. gada 6. novembris

Prasītājs:

C.J.

Atbildētājs:*Région wallonne*

[..] [Oriģ. 2. lpp.] [..]

[..] [procedūra]

I. FAKTI UN PRIEKŠVĒSTURE

1. [..]
2. [..]
3. [C.J.] daļēji pārņēma (1/3) savu vecāku lauku saimniecības [..], lai turpinātu ģimenes saimniecības darbību.

Tas veic savu darbību neregistrētas apvienības ietvaros kopā ar savu tēvu, F.J., kurš joprojām ir 1/3 saimniecības īpašnieks, savukārt atlikusī 1/3 pieder viņa sievai, kas ir arī C.J. māte. [Oriģ. 3. lpp.]

4. [..]
5. 2016. gada 27. janvārī C.J. iesniedza *Région wallonne* (Valonijas reģionam) pieteikumu par darbības sākšanas atbalstu (pirmreizējā darbības sākšana)¹ J.F. un C.J. apvienības (turpmāk tekstā — “neregistrētā apvienība”) vārdā. [..]
6. 2016. gada 28. oktobrī Valonijas reģions paziņoja apvienībai tai nelabvēlīgu lēmumu, kas pamatots šādi:
“Atzinums ir nelabvēlīgs, jo nav ievērots Valonijas valdības lēmuma par atbalstu attīstībai un ieguldījumiem lauksaimniecības nozarē 25. panta 1. daļas 6. punkts, kā arī nav ievērots tās [izpildes] lēmuma 7. panta 2. punkts. Pārņemtās saimniecības standarta bruto produkcijas (SBP) maksimālais robežlielums pārsniedz atļauto 1 000 000,00 EUR robežlielumu.”
7. 2016. gada 2. novembrī Maksātājā iestādē tika iesniegta prasība [..]. Prasība ir it īpaši pamatota ar to, ka, nosakot SBP maksimālo robežvērtību, būtu jāņem vērā tas, ka saimniecība pieder 3 personām.
8. 2016. gada 17. februārī [..] Maksātāja iestāde apstiprināja pirmo lēmumu: [..]
9. 2017. gada 12. oktobrī C.J. iesūdzēja *Région wallonne* šajā tiesā.

Viņš lūdza tiesu:

“[..]Piespriest Valonijas reģionam samaksāt C.J. pamatsummu 70,000 EUR apmērā kā darbības sākšanas atbalstu, kas paredzēts Valonijas valdības 2015. gada 10. septembra lēmumā par atbalstu attīstībai un ieguldījumiem lauksaimniecības nozarē, pieskaitot [Oriģ. 4. lpp.] procentus [..].”

10. Valonijas reģions lūdz tiesu atzīt prasību [..] par nepamatotu [..].
11. [..]
12. [..]

II DISKUSIJA

II.1 Valsts un Eiropas tiesību akti, kas piemērojami strīdam

13. Strīds izriet no pieteikuma par darbības sākšanas atbalstu, ko C.J. iesniedza, pamatojoties uz:
 - Valonijas valdības 2015. gada 10. septembra lēmumu par atbalstu attīstībai un ieguldījumiem lauksaimniecības nozarē;

¹ [..]

– 2015. gada 10. septembra ministra [izpildes] lēmumu [..].

II.1.1

14. Ar šiem tiesību aktiem tiek īstenota [...] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1305/2013 (2013. gada 17. decembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005.
15. [...] [Oriģ. 5. lpp.]
16. Regulas III SADAĻAS “ATBALSTS LAUKU ATTĪSTĪBAI” I NODAĻAS “Pasākumi” 19. pantā ar nosaukumu “Lauku saimniecību un darījumdarbības attīstība” ir paredzēts:

“1. Atbalsts saskaņā ar šo pasākumu attiecas uz:

- a) atbalstu jaunizveidotiem uzņēmumiem, ko sniedz:
 - i) gados jauniem lauksaimniekiem,*
 - ii) ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām lauku apvidos,*
 - iii) mazo lauku saimniecību attīstībai;**
- b) ieguldījumiem ar lauksaimniecību nesaistītu darbību radīšanā un attīstīšanā;*
- c) ikgadējiem vai vienreizējiem maksājumiem lauksaimniekiem, kuri ir tiesīgi pretendēt uz atbalstu saistībā ar mazo lauksaimnieku atbalsta shēmu, kas izveidota ar Regulas (ES) Nr. 1307/2013 V sadaļu (“mazo lauksaimnieku atbalsta shēma”), un kuri neatgriezeniski nodod savu saimniecību citam lauksaimniekam.*

2. Atbalstu saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunkta i) punktu piešķir gados jauniem lauksaimniekiem.

Atbalstu saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunkta ii) punktu piešķir lauksaimniekiem vai lauku saimniecības locekļiem, kas uzsāk ar lauksaimniecību nesaistītas darbības, lauku apvidu mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem un fiziskām personām lauku reģionos.

Atbalstu saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunkta iii) punktu piešķir mazām lauku saimniecībām, kā definējušas dalībvalstis.

Atbalstu saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu piešķir lauku apvidu mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem, fiziskām personām lauku reģionos, kā arī lauksaimniekiem vai lauku mājsaimniecības locekļiem.

Atbalstu saskaņā ar 1. punkta c) apakšpunktu piešķir lauksaimniekiem, kuri laikā, kad tie iesniedz atbalsta pieteikumu, vismaz vienu gadu ir tiesīgi piedalīties mazo lauksaimnieku atbalsta shēmā un kuri apņemas visu savu saimniecību un atbilstīgās tiesības uz maksājumu galīgi nodot citam lauksaimniekam. Atbalstu maksā no nodošanas dienas līdz 2020. gada 31. decembrim vai aprēķina atbilstīgi minētajam laikposmam un izmaksā kā vienreizēju maksājumu.

3. *Par lauku mājsaimniecības locekli var uzskatīt jebkuru fizisku vai juridisku personu vai fizisku vai juridisku personu grupu neatkarīgi no juridiskā statusa, kas grupai un tās locekļiem noteikts valsts tiesību aktos, izņemot lauku saimniecību strādniekus. Ja juridiska persona vai juridisku personu grupa tiek uzskatīta par lauku mājsaimniecības locekli, šim loceklim atbalsta pieteikuma iesniegšanas laikā ir jāveic lauksaimnieciska darbība lauku saimniecībā.*

4. *Atbalstu saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu piešķir ar nosacījumu, ka ir iesniegts darījumdarbības plāns. Darījumdarbības plāna īstenošana ir jāuzsāk deviņos mēnešos no dienas, kad pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu.*
[Oriģ. 6. lpp.]

Attiecībā uz gados jauniem lauksaimniekiem, kas saņem atbalstu, kā noteikts 1. punkta a) apakšpunkta i) punktā, darījumdarbības plānā paredz, ka gados jauns lauksaimnieks atbilst aktīvu lauksaimnieku definīcijai Regulas (ES) Nr. 1307/2013 9. pantā 18 mēnešos pēc saimniecības izveides.

Dalībvalstis nosaka maksimālo un minimālo robežvērtību, kas ļauj lauku saimniecībām saņemt atbalstu saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunkta i) punktu un 1. punkta a) apakšpunkta iii) punktu. Minimālā robežvērtība atbalstam, ko sniedz saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunkta i) punktu, ir augstāka nekā maksimālā robežvērtība atbalstam, ko sniedz saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunkta iii) punktu. Atbalstu var saņemt tikai saimniecības, kas atbilst mikrouzņēmumu un mazo uzņēmumu definīcijai.

5. *Atbalstu, ko sniedz saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu, izmaksā vismaz divās daļās laikposmā, kas nepārsniedz piecus gadus. Daļas var pakāpeniski samazināt. Tā atbalsta pēdējo daļu, ko sniedz saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunkta i) un) ii) punktu, izmaksā ar nosacījumu, ka ir pareizi īstenots darījumdarbības plāns.*

6. *Šā panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētās atbalsta maksimālā summa ir noteikta I pielikumā. Tā atbalsta summu, ko sniedz saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunkta i) punktu un 1. punkta a) apakšpunkta ii) punktu, dalībvalstis nosaka, ņemot vērā arī sociāli ekonomisko stāvokli programmas īstenošanas apgabalā.*

7. *Atbalsts saskaņā ar 1. punkta c) apakšpunktu ir vienāds ar 120 % no gada maksājuma, ko saņēmējs ir tiesīgs saņemt saskaņā ar mazo lauksaimnieku atbalsta shēmu.*

8. *Lai nodrošinātu ELFLA līdzekļu efektīvu un racionālu izmantošanu, Komisija tiek pilnvarota saskaņā ar 90. pantu pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem nosaka darbījumdarbības plānu minimālo saturu un kritērijus, kas dalībvalstīm jāizmanto, nosakot šā panta 4. punktā minētās robežvērtības.*

17. [..]

18. Pamatojoties uz to tika pieņemta Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 807/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ievieš pārejas noteikumus (OV L 227, 31.7.2014., 1. lpp.).

19. Šīs deleģētās regulas 5. apsvērumus ir izteikts šādā redakcijā:

“Darījumdarbības plāniem, kas minēti Regulas (ES) Nr. 1305/2013 19. panta 4. punktā, būtu jāsaturs pietiekami elementi, kas ļautu novērtēt atlasītās darbības mērķu sasniegšanu.

Lai nodrošinātu vienādu attieksmi pret saņēmējiem visā Savienībā un atvieglinātu uzraudzību, par kritēriju, ko izmanto minētās regulas 19. panta 4. punktā norādīto robežvērtību noteikšanai, vajadzētu būt lauku saimniecības ražošanas potenciālam.” [Oriģ. 7. lpp.]

20. Deleģētās regulas 2. panta 1. punktā ar nosaukumu “Gados jauns lauksaimnieks” ir noteikts:

“Dalībvalstis nosaka un piemēro īpašus nosacījumus par piekļuvi atbalstam gadījumos, kad gados jauns lauksaimnieks, kas definēts Regulas (ES) Nr. 1305/2013 2. panta 1. punkta n) apakšpunktā, nesāk darbību kā vienīgais lauku saimniecības vadītājs, neatkarīgi no tās juridiskās formas. Šie nosacījumi ir līdzvērtīgi tiem, kas attiecas uz gados jaunu lauksaimnieku, kurš sāk darbību kā vienīgais saimniecības vadītājs. Visos gadījumos saimniecību kontrolē gados jauni lauksaimnieki.”

21. 5. pantā ar nosaukumu “Lauku saimniecību un darbījumdarbības attīstība” ir noteikts:

1. *Regulas (ES) Nr. 1305/2013 19. panta 4. punktā minētajā darbījumdarbības plānā apraksta vismaz:*

a) *attiecībā uz darbības sākšanas atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem:*

i) *lauku saimniecības sākotnējo stāvokli;*

ii) *lauku saimniecības darbību attīstības starpposma mērķus un galamērķus;*

- iii) ziņas par darbībām, tostarp tām, kas saistītas ar vides ilgtspēju un resursu efektivitāti, kuras vajadzīgas lauku saimniecības darbību attīstībai, piemēram, par ieguldījumiem, apmācību, konsultācijām;
- b) attiecībā uz darbības sākšanas atbalstu ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām lauku apvidos: [..]
- c) attiecībā uz darbības sākšanas atbalstu mazo lauku saimniecību attīstībai:
 - i) lauku saimniecības sākotnējo stāvokli; un
 - ii) ziņas par darbībām, tostarp tām, kas saistītas ar vides ilgtspēju un resursu efektivitāti, kuras varētu palīdzēt ekonomiskās dzīvotspējas sasniegšanā, piemēram, par ieguldījumiem, apmācību, konsultācijām.

2. *Robežvērtības, [..] uz kurām norādīts Regulas (ES) Nr. 1305/2013 19. panta 4. punkta trešajā daļā, dalībvalstis nosaka lauku saimniecības ražošanas potenciāla izteiksmē, mērot standarta produkcijā, kas definēta Komisijas Regulas (EK) Nr. 1242/2008 5. pantā, vai līdzvērtīgā izteiksmē.”*

II.1.2

22. Valonijas valdības 2015. gada 10. septembra lēmumā par atbalstiem attīstībai un ieguldījumiem lauksaimniecības nozarē noteikti atbilstības kritēriji
- darbības sākšanai pēc katras pārņemšanas un izveides;
 - pieteikuma iesniedzējam;
 - pārņemtajai vai izveidotajai saimniecībai. [Oriģ. 8. lpp.]
23. Attiecībā uz saimniecības atbilstību Valonijas valdības lēmuma 25. pantā paredzēts:
- “Pārņemtajai vai izveidotajai saimniecībai jāatbilst šādiem nosacījumiem:*
- [..]
- 6) *tās standarta bruto produkcija Regulas Nr. 1242/2008 par Kopienas klasifikācijas izveidi lauku saimniecībām 5. panta izpratnē atbilst minimālajiem un maksimālajiem robežlielumiem, ko noteicis ministrs. [..]*
- [..].”
24. 2015. gada 10. septembra ministra [izpildes] lēmuma 7. pantā ir noteikts:
- [..]

Valonijas valdības 2015. gada 10. septembra lēmuma 25. panta pirmās daļas 6) apakšpunktā paredzētais maksimālais robežlielums ir viens miljons EUR, ja darbību uzsāk viens gados jauns lauksaimnieks, un viens miljons pieci simti tūkstoši EUR, ja darbību kopā uzsāk divi vai vairāki gados jauni lauksaimnieki.”

II.2 Piemērošana konkrētajā gadījumā

25. Attiecībā uz C.J. pieteikumu Valonijas reģiona lēmumā par atteikumu tika apstrīdēts tikai kritērijs, kas attiecas uz pārņemto saimniecību. **[Oriģ. 9. lpp.]**
26. Precīzāk, tas, ka nav ievērots 6. nosacījums, kāds ir precizēts ministra izpildes lēmuma 7. panta 2. punkta otrajā daļā, respektīvi, ir pārsniegts 1 miljona EUR maksimālais robežlielums, kas paredzēts attiecībā uz saimniecības standarta bruto produkciju (SBP) ².
27. Lai novērtētu C.J. pieteikumu un noteiktu, vai SBP sasniedza maksimālo robežlielumu, Valonijas reģions ir ņēmis vērā visu saimniecību.
28. C.J. uzskata, ka, ņemot vērā, ka viņš ir pārņēmis tikai daļu saimniecības, maksimālā robežlieluma noteikšanai ņemot par pamatu visas saimniecības produkcijas potenciālu, ir diskriminējoša un nesamērīga metode, jo ar to nav ievēroti tiesiskā regulējuma mērķi.
29. Viņš norāda uz:
 - Regulas Nr. 807/2014 2. panta pārkāpumu ar ministra 2015. gada 10. septembra lēmumu, ciktāl tajā maksimālā robežlieluma noteikšanai nav paredzēts nošķirts tāda gados jauna lauksaimnieka stāvokli, kurš nav reģistrēts kā vienīgais saimniecības vadītājs, un stāvokli, kurā atrodas jauns lauksaimnieks, kurš pārņem saimniecību, lai kļūtu par vienīgo tās vadītāju. [...]

Par Regulas Nr. 807/2014 2. panta apgalvoto pārkāpumu

30. Lauku saimniecības ražošanas potenciāls ir izmantots kā kritērijs Regulas Nr. 1305/2013 19. panta 4. punktā minēto robežlielumu noteikšanai [...] tādēļ, lai nodrošinātu vienādu attieksmi pret [atbalsta] saņēmējiem visā Savienībā un atvieglotu uzraudzību. ³
31. Ar tādu pašu mērķi saskaņā ar Regulas Nr. 807/2014 2. panta, kura nosaukums ir “Gados jauns lauksaimnieks”, 1. punktu: **[Oriģ. 10. lpp.]**

“Dalībvalstis nosaka un piemēro īpašus nosacījumus par piekļuvi atbalstam gadījumos, kad gados jauns lauksaimnieks, kas definēts Regulas (ES)

² SBP mērķis ir noteikt saimniecību ekonomiskos apmērus. Tā raksturo saimniecību produkcijas potenciālu. [...]

³ Komisijas Regulas Nr. 807/2014 5. apsvēruma

Nr. 1305/2013 2. panta 1. punkta n) apakšpunktā, nesāk darbību kā vienīgais lauku saimniecības vadītājs, neatkarīgi no tās juridiskās formas. Šie nosacījumi ir līdzvērtīgi tiem, kas attiecas uz gados jaunu lauksaimnieku, kurš sāk darbību kā vienīgais saimniecības vadītājs. Visos gadījumos saimniecību kontrolē gados jauni lauksaimnieki.”

32. C.J. uzskata, ka šajā tiesību normā dalībvalstīm ir noteikts pienākums ieviest īpašus nosacījumus, lai atbalstu varētu saņemt gados jauns lauksaimnieks, kas nav vienīgais saimniecības vadītājs, lai ņemtu vērā viņa stāvokļa atšķirību no tāda gados jauna lauksaimnieka stāvokļa, kas pārņem saimniecību, lai kļūtu par vienīgo saimniecības vadītāju. Ministra lēmuma 7. pantā neesot ievērots šis noteikums. Tā nebūtu bijis, ja SBP būtu tikusi ņemta vērā proporcionāli tā pārņemtajai daļai saimniecībā.
33. [..]
34. Valonijas reģions uzskata, ka 2. pants attiecas nevis uz iespējamu diskrimināciju starp gados jaunu lauksaimnieku, kurš pārņem saimniecību viens pats, un tādu, kurš iesaistās jau esošā saimniecībā, bet gan paredz vienīgi aizliegt dalībvalstīm diskrimināciju attiecībā uz izvēlēto juridisko formu. Tas uzsver, ka *“Eiropas tiesiskais regulējums iekļauj darbības sākšanas atbalstu saimniecības pārņemšanas atbalsta ietvaros, ko veic gados jauni lauksaimnieki.”*
35. Tomēr attiecībā uz darbības sākšanu, pārņemot [saimniecību], proti, *“gados jaunam lauksaimniekam iegūstot visu vai daļu jau esošas lauku saimniecības.”*⁴ atbalsts var tikt piešķirts – kā paredzēts Valonijas tiesiskajā regulējumā – gados jaunam lauksaimniekam, kas var nebūt vienīgais saimniecības vadītājs, bet tikai veic faktisko saimniecības kontroli.
36. Šajā gadījumā gados jaunais lauksaimnieks [..] kontrolē saimniecību kopā ar personām, kas nevar saņemt strīdīgo atbalstu.
37. Līdz ar to joprojām pastāv šaubas attiecībā uz:
 - Regulas Nr. 807/2014 2. panta interpretāciju attiecībā uz īpašiem nosacījumiem, kas ir jāievieš, lai atbalstam varētu piekļūt gados jauns lauksaimnieks, kurš nav vienīgais saimniecības vadītājs, un uz jēdzienu **[Oriģ. 11. lpp.]** *“nosacījumi, kas ir līdzvērtīgi tiem, kas attiecas uz gados jaunu lauksaimnieku, kurš sāk darbību kā vienīgais saimniecības vadītājs”*;
 - jautājumu par to, vai šī tiesību norma ir pretrunā tam, ka 2015. gada 10. septembra ministra lēmumā nav paredzēts ņemt vērā tikai gados jaunā lauksaimnieka daļu saimniecībā vai darba vienības, lai noteiktu SBP attiecībā uz maksimālajiem robežlielumiem.

4 Valonijas valdības lēmuma 17. pants.

II.3 Par prejudiciālo jautājumu

38. [..]
39. [..] **[Oriģ. 12. lpp.]**
40. [..]
41. [..]
42. Valonijas reģiona lēmums par atteikumu ir pamatots ar maksimālā robežlieluma pārsniegšanu. Līdz ar to šķiet lietderīgi to ņemt vērā saistībā ar jautājumu. Tāpat saimniecības vadītāja, kas nav vienīgais tās vadītājs, jēdziens ir būtisks elements.
43. Līdz ar to ir jāuzdod jautājums, kāds tas formulēts rezolutīvajā daļā.

AR ŠĀDU PAMATOJUMU

[..]

PIRMĀS INSTANCES TIESA, [..] **[Oriģ. 13. lpp.]**

44. Pirms lietas izspriešanas pēc būtības uzdod Tiesai šādu jautājumu:

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1305/2013 (2013. gada 17. decembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005, 2., 5. un 19. pants, lasot tos kopā ar Komisijas Regulas Nr. 807/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ievieš pārejas noteikumus, 2. pantu, ir pretrunā tam, ka šo noteikumu īstenošanas ietvaros dalībvalstis ņem vērā visu saimniecību kopumā un nevis tikai tās daļu, kas pieder gados jaunajam lauksaimniekam, vai darba vienības (DV), lai noteiktu minimālos un maksimālos robežlielumus, ja lauku saimniecības darbība tiek organizēta neregistrētas apvienības ietvaros, kurā gados jaunais lauksaimnieks iegūst vienu nedalāmu daļu un kļūst par saimniecības vadītāju, bet ne par vienīgo tās vadītāju?

[..]